

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب تخصصی مصاحبه دکتری

شاخه حقوق عمومی

شامل:

حقوق اساسی

حقوق اداری

متون حقوقی

حقوق کار

حقوق مالیه عمومی

نظام های انتخاباتی

نکات مهم قوانین

به کوشش:

دپارتمان دکتری حقوق عمومی

انتشارات حقوقی عدلیه

سرشناسه: **دپارتمان تخصصی دکتری حقوق عمومی**

عنوان: **کتاب مصاحبه دکتری حقوق عمومی**

مشخصه نشر: تهران، انتشارت عدلیه، سال؟

نوبت چاپ: سوم / سال؟

مشخصات ظاهری: ص ۲۹۶

اساتید ناظر: دکتر شم آبادی- دکتر فتاحی- دکتر دهلان

موضوع: حقوق اداری- حقوق اساسی- متون حقوقی- حقوق کار- مالیه عمومی

شناسه افزوده: مصاحبه دکتری- حقوق عمومی

شناسه افزوده: پرسش و پاسخ- قوانین- مقررات- رویه قضایی

شناسه افزوده: دپارتمان تخصصی دکتری حقوق عمومی

شناسه افزوده: آزمون دکتری/ آزمون دکتری نیمه متمرکز

قیمت: .... تومان

تلفن:

۰۲۱-۶۶۹۲۱۰۰۲

۰۲۱-۶۶۵۸۱۷۴۸

آدرس انتشارات عدلیه:

تهران - میدان انقلاب - جمالزاده جنوبی - بعد از بانک ملی - پلاک ۹۴ - طبقه ۴ - واحد ۱۷

کانال تلگرام عدلیه را در گوشی خود دنبال کنید:

کانال دکتری حقوق

<https://t.me/PHDdoktori>

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه.....	۵
بخش اول: حقوق اداری.....	۷
بخش دوم: حقوق اساسی.....	۱۰۵
بخش سوم: متون حقوقی	۱۸۷
بخش چهارم: مالیه عمومی - حقوق کار - نظام های انتخاباتی	۲۲۱
بخش پنجم: نکات مهم قوانین	۲۴۵
ضمیمه (برخی از مسائل به روز).....	۲۶۹

مقدمه

بعد از اینکه داوطلبان دکتری حقوق عمومی آزمون دکتری می دهند معمولاً بعد از چند ماه نتایج اولیه آزمون دکتری منتشر شده و بعد از آن اقدام به انتخاب دانشگاه ها با عنوان انتخاب رشته می نمایند. در این مرحله دانشگاه ها، بر اساس نمره کل اکتسابی داوطلبان را دعوت به مصاحبه می کنند.

معمولاً ۳۰ نمره آزمون دکتری در هر دو شیوه آموزش محور و پژوهش محور به مصاحبه شفاهی اختصاص داده شده است و داوطلب بایستی در جلسه ای که توسط دانشگاه مربوطه برگزار می شود به سئوالات اساتید مصاحبه کننده پاسخ دهد. داوطلبان دکتری باید برای این مرحله آمادگی کافی داشته باشند چرا که ممکن است استاد یا ممتحنین مصاحبه از هر دری از رشته تخصصی شان سؤال بپرسند و کافی است که داوطلب نتواند به چندتا از سئوالات پاسخ دهد؛ مسلماً نتیجه این موضوع رد داوطلب خواهد بود. بنابراین این مرحله از اهمیت بالایی برخوردار است و در صورتی که داوطلب نتواند نمره متناسبی کسب کند مسلماً وارد دوره دکتری خواهد شد.

در این نوشته و کتاب که به صورت پرسش و پاسخ تهیه و تدوین شده ما سعی کرده ایم که سئوالات ۶ سال اخیر مصاحبه دانشگاه های سراسری و آزاد را از طرق مختلف تهیه کرده و در اختیار داوطلبان قرار دهیم. مسلماً ۱۰۰ درصد کتاب اختصاص به سئوالات و پاسخ های مصاحبه ندارد؛ بلکه در برخی از موارد موضوعات مهمی که امکان طرح سؤال از آنها وجود دارد؛ اشاره شده است.

در مورد زبان تخصصی که شاید بیشترین تاثیر را در مصاحبه شفاهی داشته باشد؛ ما سعی کرده ایم که در کتاب هم متن همراه با ترجمه بیاوریم و هم لغات مهم و تخصصی حقوق عمومی که برآیند آن کسب نمره مناسب برای مصاحبه خواهد بود.

در این کتاب ما سئوالات را به چند بخش تقسیم کرده ایم؛ بخش اول شامل سئوالات حقوق اداری است؛ بخش دوم درباره پرسش و پاسخ های حقوق اساسی بوده و بخش سوم اختصاص به متون حقوقی و لغات تخصصی دارد. بخش چهارم که حالت ضمیمه ای دارد؛ شامل مهمترین سئوالات مصاحبه ای مربوط به حقوق مالیه عمومی، حقوق کار و نظام های انتخاباتی استو در آخرین بخش هم نکات مهم قوانین حقوق عمومی گنجانده شده است.

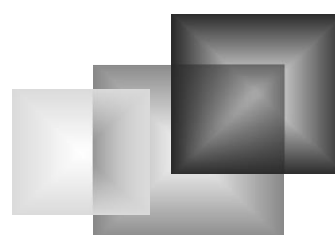
قد داشته باشید که در روز مصاحبه اکثر سئوالات مربوط به حقوق اساسی، حقوق اداری و متون حقوق می باشد. اما با این حال برخی از مواقع (شاید در ۱۵ الی ۲۰ درصد مصاحبه ها) از دروس حقوق کار، مالیه عمومی و یا نظام های انتخاباتی سؤال پرسیده شده است.

برای یادگیری پاسخ ها لازم است جمله کلیدی که مرتبط با سؤال بوده را به صورت مفهومی یاد بگیرید؛ که در این صورت نیازی به حفظ کل متن نیست بلکه با یادگرفتن آن شما خواهید توانست هر سئوالی که از موضوعی می شود؛ امکان پاسخگویی داشته باشید.

دپارتمان تخصصی دکتری حقوق عمومی

بخش اول: حقوق اداری

□ منظور از منفعت عمومی چه می‌باشد و اولین بار در کجا مطرح شد؟ (مهم)

منفعت عمومی در فرانسه: منفعت عمومی به عنوان یک مفهوم، برای نخستین بار توسط پروفیسور مارسل والین، رئیس دانشکده حقوق پاریس برای توجیه اعمال اداری و پوشاندن کاستی های نظریه خدمات عمومی مطرح شده است. البته وی ابتدا از طرفداران سرسخت نظریه خدمات عمومی بود اما به تدریج به این نتیجه رسید که مفهوم منفعت عمومی بهتر می‌تواند اعمال اداری دستگاههای دولتی را توجیه نماید. استاد والین، این نظریه را از رای مورخ شورای دولتی فرانسه در خصوص (قضیه شهرداری مانسجور) اقتباس کرد. در این قضیه، سه دانش آموز بر اثر سقوط حوض آب مقدس در کنیسه مانسجور زخمی شدند و دادگاه محلی، شهرداری را به علت قصور در تعمیر کنیسه محکوم نمود. در مقابل، شهرداری تقاضای تجدیدنظر از این حکم دادگاه محلی را از شورای دولتی نمود با این توجیه که با توجه به قانون، امور دینی از دولت مجزاست و لذا شهرداری مسئولیتی درخصوص اماکن مذهبی ندارد چرا که از زمان تصویب قانون فوق، این امور جزو خدمات عمومی محسوب نمی‌شوند. شورای دولتی فرانسه، این استدلال شهرداری محلی را نپذیرفت و بیان داشت هرچند از زمان تصویب قانون مذکور، خدمات دینی، دیگر خدمت عمومی محسوب نمیشوند اما این مساله به دلیل نفع عمومی‌ای است که انفکاک امور دینی از دولت در برداشته و لذا تا جایی این انفکاک، قابل استناد است که نفع عمومی را خدشه دار نکند.

منفعت عمومی در انگلستان: کشور انگلستان به صورت عملی طرفدار این نظریه است. به نظر طرفداران منفعت عمومی اعمال دولت به حاکمیت و تصدی قابل تقسیم بندی نیست و برخی اعمالی وجود دارد که در راستای منافع عمومی بوده و اضافه بر آن دولت هنگامی که یک اقدامی را انجام می‌دهد ممکن است در راستای منفعت عموم حوزه خصوصی افراد را محدود کند.

بایستی دقت کرد که منفعت عمومی حوزه‌ای گسترده‌تر از خدمت عمومی دارد. اضافه بر این ممکن است امری که در جهت منفعت عمومی انجام می‌شود رایگان نباشد. و اضافه بر آن منفعت عمومی ممکن است برخی اوقات تعطیل شود. این در حالی است که خدمت عمومی رایگان بوده و مستمر می‌باشد.

□ منظور از پلیس اداری چیست؟

پلیس اداری به معنی گرفتن تصمیمات و انجام اعمالی به منظور پیشگیری از تعدی و تجاوز به نظم عمومی است. در پلیس اداری دولت نظارت می‌کند که فعالیت‌های افراد به تعدی و تجاوز نینجامد و نظم عمومی در جامعه به هم نخورد.

تفاوت‌های پلیس اداری و پلیس قضایی و خدمات عمومی

*فعالیت‌های پلیس اداری جنبه پیشگیرانه و تأمین دارد و از وقوع تخلفات و جرائم جلوگیری می‌کند ولی اقدامات پلیس قضایی جنبه تعقیبی دارد و به کشف جرم و تعقیب به تحقیق و دستگیری عاملان تخلف می‌پردازد.

*نهادهای و تشکیلات پلیس قضایی مثل دادسرا جزو قوه قضائیه ولی تشکیلات پلیس اداری و تشکیلات و مراجع اداری و قوه مجریه است.

*مقامات پلیس اداری زیر نظر نظارت قضایی اداری و تابع حقوق اداری است ولی مقامات پلیس قضایی خارج از این نظارت است و زیر نظر دادگاه‌های عمومی دیوان عالی کشور و دادگاه انتظامی قضات و تابع حقوق کیفری و مدنی است.

□ منظور از آمبودزمان چه می‌باشد و این نهاد چه ویژگی‌هایی دارد؟ (مهم)

آمبودزمان یک واژه سوئدی به مفهوم کسی است که برای دیگران طرح شکایت می‌کند و از نظر لغوی به معنای امین و نماینده و نهادی است مستقل که نقش واسطه و میانجی را میان شهروندان و قوای عمومی بازی و از راه‌های غیرقضایی برای حل و فصل اختلافات میان اشخاص عمومی و خصوصی استفاده می‌کند تا بی‌عدالتی‌های ناشی از اعمال اداری را رفع کند.

نکته: آموذمان یک نهاد غیرقضایی برای حل و فصل اختلافات میان اشخاص عمومی و خصوصی است و این نهاد عموماً برای تضمین حقوق بشر ایجاد شده است و شهروندان می‌توانند آزادانه به این نهاد از راه اعتراضات و شکایات مراجعه کنند.

نکته: هر چند بین آموذمان و کمیسیون‌های حقوق بشر تفاوت وجود دارد اما بایستی آنها را مکمل هم دانست؛ چرا که کمیسیون‌ها عموماً ملی هستند و آنها را می‌توان مؤسسات عمومی تخصصی نام گذاشت که به موارد موردی حقوق بشری رسیدگی می‌کنند. و آموذمان‌ها هم اصولاً به ناهنجاری‌های اداری می‌پردازند و در مواردی مباحث حقوق بشری را بررسی می‌کنند.

نکته: آموذمان اسم‌های مختلفی دارند مانند (وفاقی محتسب در پاکستان)، (فریادرس عامه در هندوستان)، (بازرس پارلمانی در انگلستان)، (مدافع حقوق عموم در کشورهای اسپانیولی زبان)

□ آیا دیوان عدالت اداری نسبت به قراردادهای اداری نیز صلاحیت دارد؟

با توجه به رأی هیات عمومی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۷۵ رسیدگی به دعاوی ناشی از قراردادهای که مسائل حقوقی می‌باشد به صورت توافقی (خود همین کلمه توافقی در رأی هیات عمومی قابل انتقاد است چرا که آرای دیوان حالت توافقی دارد و برای شروع بایستی از آنها در دیوان شکایت شود) در محاکم دادگستری مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و خارج از شمول قانون دیوان عدالت اداری است. و قابل طرح در دیوان نیست. به نظر می‌رسد بایستی قراردادهای اداری که ناظر به منافع عمومی بوده و دارای جنبه اداری است و از حالت حقوقی و بازرگانی خارج بوده قابل رسیدگی در دیوان عدالت اداری است اما رویه دیوان برخلاف این نظر است. نتیجه نهایی: مطابق رویه دیوان فقط در یک مورد به شکایات از قراردادهای اداری رسیدگی می‌کند: دعاوی مربوط به شکایت از عدم رعایت تشریفات قانونی مقدم بر تنظیم قرارداد مانند عدم برگزاری مزایده یا مناقصه‌های قانونی: در صلاحیت دیوان می‌باشد.

و

و

و

و

و

و

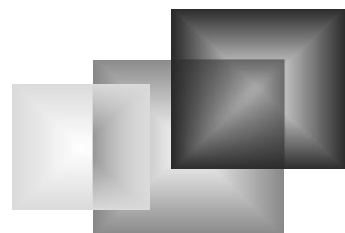
و

و

و

و

بخش دوم: حقوق اساسی

□ اساسی سازی به چه معنایی است؟

اساسی سازی یا دستور سازی را می‌توان از پدیده‌های نوین حقوقی دانست. به طور کلی برآمدن این پدیده با پیدایش و توسعه نهادهای دادرسی اساسی مقارن است. اساسی سازی را می‌توان عامل مهم یگانه سازی نظم حقوقی و ایجاد وحدت در شاخه‌های مختلف دانست. اساسی سازی برگردان واژه فرانسوی کنستی توسیونالیزاسیون است و در بیانی ساده، می‌توان آن را وارد ساختن برخی از هنجارها و قواعد عادی در جرگه اصول قانون اساسی دانست؛ به عنوان مثال اعطای ارزش قانون اساسی به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، فرامین رهبری و... بنابراین اساسی سازی اصولاً از طریق دادرسی اساسی و توسط نهاد ناظر بر قانون اساسی صورت می‌گیرد. دادرسی اساسی با استفاده از صلاحیت نظارتی یا تفسیری خود و در راستای گسترش قلمرو قانون اساسی دست به انجام تفاسیر آفرینش گرایانه از این قانون زده و اصول، قواعد و مقررات عادی را واجد ارزش قانون اساسی می‌شمارد.

دو روش اساسی سازی عبارت است از:

➤ **اساسی سازی مستقیم:** در این روش، دادرسی اساسی به **دستوری سازی منابع حقوق** مبادرت می‌کند و بدین سان رتبه برخی از قواعد حقوقی را ارتقاء می‌بخشد (مانند اساسی سازی حق دسترسی به دادگاه)

➤ **اساسی سازی غیرمستقیم:** در این روش، نهاد ناظر بر قانون اساسی به **دستوری کردن مبنا و ماهیت حقوق** می‌پردازد. به بیان دیگر قاضی اساسی با تفسیر قانون اساسی نظم حقوقی را تحت تاثیر قرار داده و قضات دیگر را وادار به پیروی از تفسیر خود می‌کند. به عنوان مثال حق حیات و حق بر کرامت انسانی ابتدائاً در جرگه اصول دارای ارزش قانون اساسی قرار نداشتند اما شورای قانون اساسی فرانسه با ارائه تفسیری موسع از نخستین جمله دیباچه قانون اساسی ۱۹۴۶ به دستوری کردن این حقوق پرداخت.

□ منظور از دستورگرایی چیست؟ چه ارتباطی با حقوق عمومی و مشروطه گرایی دارد؟

نهضت دستورگرایی به معنای جنبش یا نهضت قانون اساسی، مشروطه گرایی (نه مشروطه خواهی - چرا که مشروطه خواهی یک جریان سیاسی و جنبش انقلابی است) یا تصویب قوانین اساسی نوشته می‌باشد. **constitutionnalisme** یا جنبش قانون اساسی که از نیمه قرن ۱۸ بر اثر نوشته‌های سیاسی به ویژه «قرارداد اجتماعی» اثر ژان ژاک روسو به وجود آمد؛ یک جنبش دموکراتیک است که خواستار محدود ساختن قدرت سیاسی و پایان دادن به استبداد از راه تدوین و استقرار قانون اساسی در کشورها و تجدید سازمان سیاسی آنها می‌باشد. **جنبش دستورگرایی مترادف با قانون اساسی نوشته (از نظر شکلی) است** که معلول دگرگونی‌های مربوط به انقلاب صنعتی بود و قواعد حاکم بر دوره فئودالیت به تنهایی نمی‌توانست پاسخگوی نیازهای جدید باشد و بنابراین خود به خود شکل حقوقی ویژه‌ای را طلب می‌کرد تا بتواند به شکل مشخص تر، معقول تر روابط سیاسی و اقتصادی را تنظیم کند.

□ منظور از قوه موسس و قوای تاسیسی چه می‌باشد؟ توسط چه کسی ارائه شد؟

از دیدگاه امانوئل سی یس^۱، قانون اساسی متن نوشته شده توسط یک قدرت سیاسی به نام قوه مؤسس یا قوه ایجاد کننده می‌باشد و قوایی که این قوه را به وجود می‌آورد **قوای تاسیسی یا قوای ایجاد شده** نامیده می‌شود. قوه موسس به طور قطع یک **قدرت سیاسی است** که متعلق است به ملت و قوای تاسیس شده هم قوایی چندگانه و منفک از

^۱ - کتاب مهم امانوئل سی یس با این عنوان است: «طبقه سوم چه کسانی هستند»

یکدیگرند. بنابراین تجدیدنظر قانون اساسی را هم همین قوه انجام می دهد که به آن اصطلاحاً **قوه بازنگری یا قوه موسس ثانوی** گفته می شود هر چند که ممکن است اعضای آن بعد از گذشت سالها زنده نباشند. بنابراین قوه موسس حق تدوین و تصویب قانون اساسی (قوه موسس نخستین) و یا تغییر و بازنگری (قوه بازنگری در قانون اساسی یا قوه موسس ثانوی) را داراست. هر چند سی یس نظریه قوه موسس را برای اولین بار ارائه می دهد اما منتسکیو هم در کتاب روح القوانين در بخش حقوق اساسی انگلستان، قوه موسس را طرح کرده است. تاثیر عقاید سی یس را می توان به روشنی در **قانون اساسی سال سوم انقلاب فرانسه** مشاهده کرد: زیرا برابر این قانون ابتکار در بازنگری قانون اساسی با مجلس قدما و مجلس پانصد نفر است و تدوین مواد مورد بازنگری در اختیار مجلس موسسان ویژه و تصویب نهایی آن بر عهده مردم است.

□ منظور از دادرسی اساسی چیست؟

دادگاه قانون اساسی یا دادرسی اساسی مرجعی است برای رسیدگی به ترافعات حقوق اساسی و تطبیق قوانین عادی با قانون اساسی در جهت حفاظت و صیانت از قانون اساسی. رسالت مشترک همه دادگاه های قانون اساسی پاسداری از این قانون بنیادی و مادر است.

نکته: دادرسی اساسی فرانسه و ایران: به ترتیب شورای قانون اساسی و شورای نگهبان است.

□ منشور ماگنا کارتا متعلق به کدام کشور بوده و درباره چه می باشد؟

معنای آن منشور بزرگ یا کبیر بوده و مصوب ۱۲۱۵ میلادی است. این منشور اولین سند حقوق بشری بریتانیا می باشد.

و
و
و
و
و
و

بخش سوم:
متون حقوقی

Parliament and Legislative Power

پارلمان و قوه مقننه

PARLIAMENTARY SUPREMACY

برتری پارلمان

One striking consequence of the absence of a codified **constitution** in the United Kingdom is that the **legislative powers** of Parliament have never been set out in any definitive form.

یکی از عواقب درخور توجه فقدان یک **قانون اساسی** مدون در پادشاهی بریتانیا، این است که **اختیارات قانونگذاری** مجلس هیچگاه در یک قالب مشخص و قطعی عرضه نگردیده است.

The Bill of Rights ۱۶۸۹, still the most important statute on the powers of Parliament, was primarily concerned to protect its rights against interference by the Monarch;

«قانون تضمین حقوق» مصوب ۱۶۸۹ که هنوز مهمترین قانون موضوعه در خصوص اختیارات پارلمان است، در درجه اول برای حمایت از حقوق پارلمان در برابر دخالت پادشاه ایجاد شد.

PARLIAMENTARY SUPREMACY برتری پارلمان

Constitution قانون اساسی

legislative powers اختیارات قانونگذاری

among other things, it declared that it was illegal for the Crown to levy **taxes** without Parliamentary consent and to suspend the application of Parliamentary enactments.

این قانون در کنار سایر موضوعات به این نکته هم اشاره می کرد که وضع کردن **مالیات** بدون موافقت پارلمان، و به حالت تعلیق در آوردن اجرای قوانین مجلس از جانب مقام سلطنت عملی غیر قانونی است.

و
و
و
و
و
و
و
و

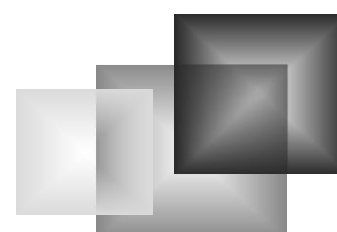
لغات حقوق عمومی

- Abuse of power سوء استفاده از اختیار (توسط مقام اداری)
- Account گزارش (اداری)
- Accountability پاسخگویی
- Act of a governmental عمل حاکمیتی
- Act of parliament قانون مصوب مجلس
- Acta jure empirii اعمال حاکمیتی
- Acta jure gestionis اعمال تصدیگری
- Anti discrimination عدم تبعیض
- Applicable قابل اجرا
- Appointing and dismissing ministers نصب و عزل وزرا

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و

بخش چهارم:

مالیه عمومی - حقوق کار - نظام های انتخاباتی

حقوق کار - مالیه عمومی - نظام های انتخاباتی

پیمان های دسته جمعی از دیدگاه حقوق کار چه تعریفی دارد؟

پیمان ها در چهارچوب قانون اساسی، قانون عادی، آیین نامه ها و تصویب نامه ها بین کارگران یا گروهی از کارگران با کارفرمایان یا گروهی از کارفرمایان یا سازمان های کارفرمایی به منظور تعیین شرایطی از کار منعقد می شود. این پیمان ها عموماً در رشته های یا فعالیت های اقتصادی یا کارگاه های خاص منعقد می گردد. ارزش یا مرتبه پیمانها به نحوی است که قانون کار در فصل هفتم در ماده ۱۳۹ و ۱۴۶ مقرراتی را تحت عنوان مذاکرات و پیمان های دسته جمعی کار پیش بینی شده است.

ماده ۱۳۹ قانون کار: هدف از مذاکرات دسته جمعی، پیشگیری یا حل مشکلات حرفه ای یا شغلی و یا بهبود شرایط تولید و یا امور رفاهی کارگران است که از طریق تعیین ضوابطی برای مقابله با مشکلات و تامین مشارکت طرفین در حل آنها یا از راه تعیین و یا تغییر شرایط و نظایر اینها، در سطح کارگاه و یا صنعت و یا توافق طرفین تحقق می یابد خواست های طرفین باید متکی به دلایل و مدارک لازم باشد.

ماده ۱۴۶ قانون کار: در کلیه قرارداد های انفرادی کار که کارفرما قبل از انعقاد پیمان دسته جمعی کار منعقد ساخته یا پس از آن منعقد می نماید. مقررات پیمان دسته جمعی لازم الاتباع است مگر در مواردی که قراردادهای انفرادی از لحاظ مزد دارای مزایای بیشتر از پیمان دسته جمعی باشد.

پیمان های دسته جمعی کار در کشور ما به علت عدم توسعه اتحادیه های کارگری، انجمن های کارگری، همچنین اتحادیه های صنفی انجمن های کارفرمایی از جایگاه خاصی علیرغم تأکید قانونگذار و برخوردار نمی باشد. در کشورهای نظیر فرانسه، آلمان، انگلیس به علت توسعه اینگونه تشکل ها پیمان های دسته جمعی کار از اهمیت بیشتری برخوردار است.

مفهوم مقررات گذاری یا رگولیشن یا مداخلات اقتصادی دولت به چه معناست؟

مقررات گذاری به این معناست که وقتی دولت وظیفه ارائه خدمات عمومی را به بخش خصوصی واگذار کرد، لازم است که تدابیری را اتخاذ کند که بخش خصوصی بتواند با بهترین کیفیت و بهترین قیمت و با کمترین آسیب خدمات عمومی را ارائه بکند، در این صورت مسئولیت هنوز بر عهده دولت باقی مانده است و نیز باید بر بخش خصوصی نظارت بکند تا خدمات بخش خصوصی با استانداردهای مورد نظر تطبیق نماید.

سه نظریه پایه در مقررات گذاری وجود دارد:

نظریه منفعت عمومی

نظریه منفعت خصوصی

نظریه نهادگرا

مهم ترین نظریه، نظریه منفعت عمومی است. بر این اساس دولت در جاهایی مقرراتگذاری می کند که بازار نارسایی داشته باشد یعنی بازار در تخصیص بهینه منابع برای تولید و تامین نیازهای عمومی ناتوان باشد یا در جاهایی که فعالیت بخش خصوصی منجر به انحصار می شود یا در جاهایی که انحصار طبیعی وجود دارد مثل آب یا برق. یا در جاهایی که بخش خصوصی تقاضایی برای ورود ندارد چرا که به صرفه و اقتصادی نیست یا توان لازم را ندارد. یا جاهایی که فعالیت اقتصادی عوارض بیرونی و زیست محیطی دارد یا جایی که عدم تقارن اطلاعات وجود دارد که در این موارد دولت وارد می شود.

انواع نظام های انتخاباتی را نام برده و هر یک از آنها را توضیح دهید؟

☑ **نظام انتخاباتی اکثریتی:** این نظام، قدیمی ترین نظام انتخاباتی به شمار می رود که تاریخچه آن به قرن دوازدهم

بر می گردد، در عین حال این نظام ساده ترین نظام انتخاباتی نیز هست که به نوبه خود به دو دسته دیگر تقسیم

می‌گردد. نظام‌هایی که در آن‌ها موفقیت‌کامیابیها مستلزم کسب اکثریت نسبی (اکثریت رای بیشتر) و نظام‌هایی که موفقیت‌کامیابیها مستلزم کسب اکثریت مطلق آرا به علاوه یک رای از کل آرای اخذ شده است.

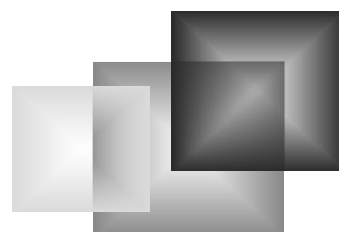
☑ **نظام‌های تناسبی:** دومین مجموعه بزرگ در دسته بندی کلی نظام‌های انتخاباتی از حیث میزان انعکاس آراء عمومی در تقسیم کرسی با سیستم رای گیری، نظام‌های تناسبی می‌باشد. مهم‌ترین خصایص مشترک نظام‌های این مجموعه اولاً متناسب بودن تعداد نمایندگان هر حوزه انتخابیه به نسبت جمعیت آن حوزه جغرافیایی - سیاسی و ثانیاً اشغال کرسی‌های پارلمان توسط احزاب متناسب با آراء کسب شده توسط آن گروه‌های سیاسی می‌باشد. نظام تناسبی به دو دسته نظام لیستی و نظام تک رای قابل انتقال تقسیم می‌شود.

☑ **نظام‌های نیمه تناسبی:** مجموعه نظام‌های نیمه تناسبی سومین مجموعه بزرگ نظام‌های انتخاباتی می‌باشند. همانطور که از نام این نظام بر می‌آید؛ می‌توان آن را اختلاط دو نظام بزرگ کثرتی - اکثریتی و تناسبی به حساب آورد. از همین رو به لحاظ اندازه تناسبی بودن این نظام، حد واسط نظام‌های کثرتی - اکثریتی و تناسبی است. بنابراین نتایجی که از شمارش آراء در چنین نظام‌هایی به دست می‌آید نه کاملاً تناسبی و نه کاملاً اکثریتی است و مجموعه نظام نیمه تناسبی به دو عضو اصلی نظام کم‌گزینی یا سیستم رای غیر قابل انتقال و نظام رای محدود تقسیم می‌شود.

و
و
و
و
و
و
و

بخش پنجم:

نکات مهم قوانین حقوق عمومی

نکات مهم قانون مدیریت خدمات کشوری

نکته: امور حاکمیتی: آن دسته از اموری است که تحقق آن موجب اقتدار و حاکمیت کشور است و منافع آن بدون محدودیت شامل همه اقشار جامعه گردیده و بهره‌مندی از این نوع خدمات موجب محدودیت برای استفاده دیگران نمی‌شود.

نکته: دستگاههای اجرائی می‌توانند در شرایط خاص با تأیید سازمان تا ده درصد (۱۰٪) پستهای سازمانی مصوب، بدون تعهد استخدامی و در سقف اعتبارات مصوب افرادی را به صورت ساعتی یا کار معین برای حداکثر یک سال به کار گیرند.

نکته: سن کارمند پیمانی در انتهای مدت قرارداد استخدام نباید از شصت و پنج سال و برای مشاغل تخصصی از هفتاد سال تجاوز کند.

نکته: در صورتی که در ضمن یا پایان دوره آزمایشی کارمندان شرایط ادامه خدمت و یا تبدیل به استخدام رسمی را کسب ننمایند با وی به یکی از روشهای ذیل رفتار خواهد شد:
الف- اعطاء مهلت دوساله دیگر برای احراز شرایط لازم.
ب- تبدیل وضع به استخدام پیمانی.
ج- لغو حکم.

کارمندی که به موجب احکام مراجع قانونی از خدمت منفصل می‌گردند در مدت انفسال اجازه استخدام و یا هرگونه اشتغال در دستگاههای اجرائی را نخواهند داشت.

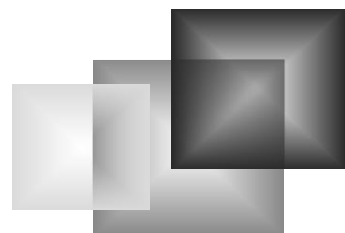
کارمندی که از دستگاه اجرائی اخراج می‌گردند، اجازه استخدام و یا هرگونه اشتغال مجدد در همان دستگاه اجرائی را نخواهند داشت.

نکته: در مورد مدیران حرفه ای:

دستگاههای اجرائی می‌توانند برای حداکثر پانزده درصد (۱۵٪) سمتهای مدیریت حرفه‌ای از افراد شایسته (با رعایت تخصص و تجربه شاغل نسبت به شغل، بدون رعایت سلسله مراتب مدیریتی) خارج از دستگاه استفاده نمایند.

و
و
و
و
و
و
و
و

ضمیمه
(برخی از مسائل روز)

ستاد ملی کرونا

ستاد ملی مقابله با کرونا تشکیلاتی است که اوایل اسفند ۱۳۹۸ در پی شیوع کرونا ویروس در ایران با **مصوبه شورای عالی امنیت ملی و تأیید مقام رهبری** تشکیل شد. ستاد مذکور در این راستا ضمن هماهنگ نمودن اقدامات دستگاه‌های مرتبط، اقدام به تصویب و ابلاغ مقررات مختلفی در رابطه با وظایف محوله خویش نموده است این ستاد اختیار اتخاذ کلیه تصمیمات در خصوص اقدامات ضروری درباره مقابله با بیماری کووید-۱۹ از جمله **اعلام تعطیلی‌ها و سایر تدابیر محدود کننده** را دارا می‌باشد.

با استنباط از اصل ۱۷۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مصوبات ستاد ملی مبارزه با کرونا در **حکم مصوبات شورای عالی امنیت ملی** هستند که با وجود غیرعلنی بودن جلسات و عدم انتشار رسمی مصوبات، پس از تأیید مقام رهبری لازم الاجرا خواهند بود.

رسیدگی به مصوبات و تصمیمات شورای عالی امنیت ملی (ستاد ملی کرونا) از شمول نظارت و صلاحیت هیأت عمومی دیوان عدالت اداری خارج است؛ رویه دیوان عدالت اداری در چند پرونده شورای عالی امنیت ملی، نیز مؤید جایگاه برتر مصوبات این شورای عالی است. براساس منطوق تبصره ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری امکان شکایت از مصوبات شورای عالی امنیت ملی در دیوان عدالت اداری وجود ندارد، منطبق این حکم نیز این است که در حقوق اداری پذیرفته شده است که اعمال با ماهیت سیاسی قابلیت بازنگری قضایی را ندارند^۱ و فرض بر این است که مصوبات شورای عالی امنیت ملی برای صیانت از منفعت عمومی و امنیت ملی است؛ بر این اساس از مصوبه شورای عالی امنیت ملی دائر بر تاسیس ستاد ملی کرونا نمی‌توان در دیوان عدالت اداری شکایت نمود.

نکته: مصوبات را در حکم مصوبات شورای عالی امنیت ملی قرار داد و این مصوبات **پس از تأیید مقام رهبری** قابل اجرا است.

و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و
و

^۱ - در یک تقسیم بندی کلان می‌توان اعمال حاکمیت را به سه دسته اعمال سیاسی، اداری و قضایی تقسیم نمود، فقط اعمال باماهیت اداری و اجرایی قابلیت نظارت قضایی و شکایت در دیوان عدالت اداری را دارند و از اعمال با ماهیت سیاسی و قضایی نمی‌توان در دیوان عدالت شکایت نمود.